

Program "Chov a reintrodukcia amadiny Gouldovej späť do prírody" - Mike Fidler

Mnoho správne zmýšľajúcich chovateľov vtákov by rado uverilo, že bohatou génovou bankou, ktorá spočíva v ich chovoch, podporí programy smerujúce k vypusteniu - – reintrodukcii vtákov späť do prírody. Táto génová banka by bola zároveň poistkou v prípade zániku tohto druhu vo voľnej prírode. Toto je veľmi záslužné, ale nakoľko reálna je táto naša vízia?

Program chovu a reintrodukcie (ďalej len "Program") bol propagovaný a dobre zverejnený v priebehu deväťdesiatych rokov Geraldom Durrelom zo Zoo Jersey, sirom Petrom Scottom a pokračuje podporou mnohých zoologických záhrad vzhľadom k tomu, že to zodpovedá ich zameraniu - vzdelávať a chrániť živočíšne druhy. Cez vysoký kredit tohto programu a vďaka publicite, všeobecne povedané, sú dnes vedci trochu opatrní vzhľadom na ťažkú uskutočniteľnosť, vysokú cenu a nie vždy jednoznačný úspech v minulosti.

Celkom 19.561 bezstavovcov, stavovcov a rastlín je na zozname v Červenej knihe. Navyše, miera ich vymierania sa zrýchľuje, stáva sa globálnym javom a je označená vedcami ako šieste najmasovejšie vymieranie v histórii krajiny. Na svete existuje 1253 druhov vtákov, ktoré sa považujú za ohrozené a ďalších 843 má k ohrozeniu blízko. To je celkom 2096 druhov vtákov, ktoré potrebujú naliehavo našu ochranu.

A situácia vtákov v Austrálii? Ak chcete citovať situáciu vtáctva v Austrálii, 27 druhov alebo poddruhov je teraz vedených ako vyhynuté, 20 ako kriticky ohrozené, 60 ako ohrozené, 68 je na pokraji ohrozenia a 63 ako prakticky ohrozené. To predstavuje celkom 211 druhov a poddruhov.

Samozrejme, že by bolo nemožné pre chovateľov vtákov hrať hlavnú úlohu v udržiavaní a chove všetkých 2096 rôznych druhov a taktiež nepravdepodobné dokonca aj tu, v Austrálii, ak by sme sa sústredili iba na vlastných 211 miestnych druhov. Navyše zachovanie všetkých týchto druhov by bolo možné len s mimoriadnym finančným zázemím a bohatými zdrojmi, ktoré by museli byť ihneď dostupné. Bohužiaľ, pravdepodobne bude potrebné zamerať úsilie na tie oblasti a druhy, u ktorých je najväčšia pravdepodobnosť, že skončí s pozitívnym výsledkom a na programy, ktoré využívajú najväčší počet druhov v rámci jedného programu. V tejto súvislosti je amadina Gouldovej považovaná za indikátor celkovej situácie v severných savanách Austrálie. Inými slovami, záchranné aktivity v prospech amadín Gouldovej s vysokou pravdepodobnosťou zachránia množstvo ďalších druhov žijúcich v rovnakom alebo podobnom teritóriu. Naši vedci sú toho názoru, že prvá fáza každého zmysluplného záchranného programu je vedecký výskum. Skúsenosti z iných výskumov ukázali, že ak nedošlo k dôkladnému pochopeniu príčin úbytku ohrozeného druhu, nemáme z čoho vychádzať. Ak sa nad tým zamyslíte, je to celkom logické!

Uvediem príklad, prioritný program USA na navrátenie Kondora Californského do prírody, ktorý začal v roku 1987, kedy boli odchytené všetky žijúce kondory vo voľnej prírode a zaradené do chovného programu. Prvé vtáky odchované v zajatí boli vypustené v roku 1992, ale o dva roky neskôr boli odchytené a privezené späť do zajatia, pretože vyšlo najavo, že neboli dost' pripravené počiatočné výskumy o znalostiach okrem iného aj toho, ako sa užiť vo voľnej prírode. O dva roky neskôr sa v programe pokračovalo veľmi intenzívne a manažment voľne žijúcej populácie bol vykonaný tak, že do roku 2007 za cenu presahujúcu 35.000.000 dolárov, bol stav divo žijúcej populácie zvýšený na 210 kusov, z ktorých niektorí vtáci skutočne odchovávajú vo voľnej prírode a zvyšok populácie je tvorený postupne vypúšťanými jedincami chovanými v zajatí. Cez niektoré zjavné úspechy je skľučujúce, že vedci teraz došli k záveru, že by mal byť prebiehajúci program zastavený, pretože súčasná divoká populácia kondora pomerne rýchlo zaniká. Paradoxne, čím je viac vtákov, ktorí prežijú v prírode, tým náklady na ich zachovanie rastú o 2.000.000 dolárov, alebo o 10.000 dolárov na vtáka ročne. Takže teraz samozrejme program čelí ťažkostiam so získaním vyššej finančnej pomoci alebo sa nechajú voľne žijúce populácie vymrieť. Je možné, že ak by zodpovedné orgány dopredu vedeli o ťažkostiach a vysokej cene projektu, nebol by program nikdy zahájený.

Mohli by sme uviesť početné príklady obmedzeného alebo nulového úspechu pri realizácii záchrany živočíšneho druhu. Výrazne podporované a veľmi drahé pokusy znovu obnoviť populácie tigrov, šimpanzov a slonov, napríklad úplne zlyhali. Alebo nám bližšie - Majna Rothchildova, je ďalším príkladom veľkého úsilia a vysokých nákladov s pochybnými výsledkami. V roku 1990 bolo len 15 Majn vo voľnej prírode. Program chovu a reintrodukcie do prírody bol realizovaný a na jeho vrchole sa podarilo zvýšiť divokú populáciu až na 50 vtákov. Do roku 2011 mala táto populácia len šiestich jedincov.

Naším rozhodnutím bolo, že nemá zmysel vypúšťať vtáky späť na pôvodné biotopy, pretože ich čaká životné prostredie, ktoré nie je schopné ich prijať. Je to drahé, je to strata času a úsilia a rovnako tak potenciálne kruté k zachraňovaným jedincom.

Je príznačné, že väčšina programov bola vykonávaná v rovnakom období pred tým, ako sa svet dozvedel, že program odchovu a reintrodukcie nie je všeliek. Aby sme boli spravodliví, keď ste obklopení divokými vtákmi, ktorí sa dostali do prírody buď zámernou alebo náhodnou cestou, vyzerá všetko až príliš ľahko, takže bolo ľahké poďakovať pokúšaniu to napodobniť.

Môj dlhodobý kamarát profesor Stewart Evans vykonal sčítanie amady kráľovskej na súostroví Vanuata a zistil, že sa v súčasnej dobe vyskytuje len na 4 z celkového počtu 84 ostrovov, ktoré toto súostrovie tvoria. To bolo oveľa menej v porovnaní s jej predchádzajúcim rozšírením na 14 ostrovoch. Trvalo dlho než sme získali povolenie na odchyt niekoľkých kusov týchto vzácnych zástupcov divokej populácie tohto druhu a nakoniec sme túto myšlienku opustili, keď sme zistili, že sme sa len zaplietli do politiky a papierovania.

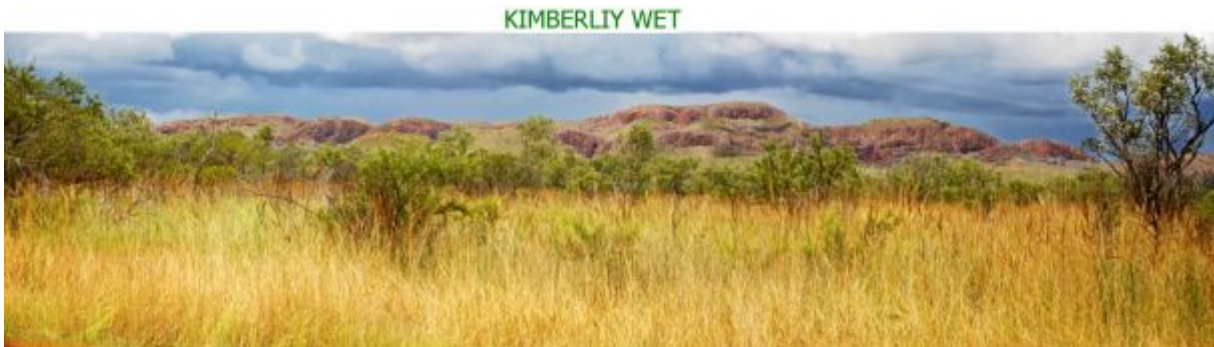
Úplne naivný; aj cez niekoľko pokusov v priebehu rokov sa nám nikdy nepodarilo dokonca ani len vytvoriť "zásobu" odchovaných amád kráľovských v zajatí, nieto sa pokúsiť znovu ich navrátiť späť do voľnej prírody a nemali sme potuchy, prečo ich počty klesali!

Možno čitateľovi pomôže k lepšiemu pochopeniu Programu, ak poskytneme prehľad o našej práci spolu s niektorými výsledkami vrátane okolností, za ktorých sme naše výskumy vykonávali. So všetkými týmito znalosťami získanými ťažkou prácou sme sa rozhodli najprv všetko podrobiť dôkladnej analýze, a potom zahrnúť do výskumného programu k správne mu pochopeniu, prečo klesajú stavy amadín Gouldovej ešte skôr, než dôjde k plytvaniu peňazí. Až potom sa môžeme snažiť zaviesť do praxe akékoľvek záchranné a nápravné práce.

Na rozdiel od niektorých podobných programov, nemá STGF - Fond na záchranu amadiny Gouldovej prístup k peniazom z dotácií a naši súkromní darcovia by nás pravdepodobne opustili, ak by si mysleli, že ich dary nevyužívame dobre. Všetky záverečné správy zahŕňajúce informácie z výskumu môžu byť zverejnené na internete na Facebook - u doktorky Sarah Pryke.

Prvá časť výskumu bola zameraná na základnú ekológiu a základné životné cykly amadín Gouldovej.

Štúdium voľne žijúcich vtákov je náročné, pretože sa jedná o voľne sa pohybujúce vtáky a navyše žijúce na veľmi rozľahlom území s náročným terénom. Mimo obdobia rozmnožovania sú amadiny Gouldovej navyše migrujúce vtáky a tak s ohľadom na povahu terénu ako už bolo napísané, je nutné ich sledovať pešo, a to je veľmi náročné až nemožné.

Štúdium celého životného cyklu amadín Gouldovej znamenalo, že naši vedci boli v oblasti po dlhú dobu za každého počasia a aj napriek ich obetavosti bol život v stanoch značne náročný. Vracat' sa späť do horúcich stanov po celodennej práci pri teplotách okolo do 40 °C nie je žiadna sranda. Z našich obmedzených finančných zdrojov sme sa rozhodli vybudovať trvalé zázemie výskumného strediska premenou budovy vo Wyndham Shire, kde nám rada obce láskavo prenajala priestory na 21 rokov.

Súčasne bolo vynesené rozhodnutie o vybudovaní chovnej stanice pre umiestnenie 2500 kusov amadín Gouldovej. To nám umožnilo zabezpečiť pre vedcov v odbore dlhodobé sledovanie za každého počasia vtákov, ktoré boli chované v zajatí a skúmať riadnym vedeckým spôsobom, či to, čo bolo pozorované vo

voľnej prírode bolo významné, alebo nie. To tiež znamenalo, že vedci boli schopní vykonávať experimenty, ktoré by bolo nemožné dosiahnuť vo voľnej prírode.

Jeden z prvých záverov z tohto originálneho výskumu bolo, že záchranný program by veľmi pravdepodobne nepomohol pri reintrodukcii amadín Gouldovej z týchto hlavných dôvodov:

1. Domestikované amadiny Gouldovej nemôžu poznať predátorov a pritom musia byť schopné vyhnúť sa ich nespočetnému množstvu vrátane 6 druhov hadov, aspoň 4

druhov jašteríc, 8 druhov vtákov (ďalej niekoľko ďalších príležitostných druhov, ako napríklad Lunacy, pre ktoré sú ľahkým sústom!) a aspoň 4 cicavce.

2. Voda je sezónna a neistá. Nechápeme, ako je voľne žijúce vtáctvo schopné nájsť vodu, ale oni to vedia a my by sme boli prekvapení, ak by túto schopnosť mali aj domestikované amadiny Gouldovej.

3. Rovnaké je to so semenami tráv, najmä krátko po začiatku obdobia dažďov, keď sú všetky vypadané semená pokryté vodou a blatom a rýchlo klíčia a menia sa tak pre vtáky na nepoživatelné rastliny.

4. Dažde prichádzajú nepravidelne a iba lokálne v rozľahlej geografickej oblasti. Tieto dažde sú schopné produkovať semená, ktoré však nie sú k dispozícii v inej oblasti, ktorá je pod vodou. Divoké amadiny Gouldovej sú schopné nájsť tieto „ostrovčekovito roztrúsené“ zdroje potravy. Hoci to nie je doteraz preukázané, objavila sa hypotéza, že dozrievajúce a zrelé semená majú vysoké ultrafialové emisné hodnoty, ktoré náhodne prelietajúce amadiny Gouldovej dokážu vo vzduchu zachytiť.

5. V neposlednom rade - ak divoká populácia vymiera, dá sa predpokladať, že to bolo z nejakého dôvodu. Kým všetko, čo túto situáciu spôsobilo nebude napravené, bolo by kruté vypustiť v zajatí namnožené amadiny Gouldovej a nechať ich pomaly umierať.

Dlhodobý záväzok nášho záchranného programu, výskumného zariadenia chovu v zajatí a kvality našich vedcov priniesli prelomové výsledky s viac ako 30 publikovanými štúdiami, ktoré boli uznané radou vedeckých ocenení.

Avšak bez znalostí a skúseností chovateľov amadín Gouldovej by tento program nebol úspešný a to je, ako verím, najväčším príspevom chovateľstva k ich záchrane.

Tým, že umožňujeme vedcom výskum vtákov v chovateľskom zariadení ruka v ruke so znalosťami chovateľov, môže byť celá rada ďalších druhov zachránená pred vyhynutím.

Bolo by veľmi uspokojivé, ak by boli chovatelia považovaní za čistého prispievateľa k ich záchrane. Možno by to mohlo byť dosiahnuté, keby každý chovateľský spolok na svete oslovil miestnu univerzitu s cieľom pomôcť a poskytnúť zázemie pre výskumné programy.

Váš prístup sa stretne so zdravou mierou pôvodného skepticizmu a v tejto súvislosti ste vítaní v STGF (Program na záchranu amadín Gouldovej) ako odborníci, ak si budete priať. Radi poskytneme akúkoľvek praktickú podporu, ktorá bude v našich silách.

Musím však varovať, že sa domnievam že chov ohrozeného druhu v zajatí nebude ľahký. Takmer iste je ohrozený, pretože má špeciálne požiadavky a nemôže alebo nie je schopný sa prispôbiť zmeneným okolnostiam v jeho prirodzenom prostredí. Takže by som odporučil urobiť si najprv domáce úlohy!

Tieto chovateľské schopnosti majú rovnaký efekt ako zoologické záhrady, ktoré však nemajú dosť miesta pre všetky druhy potrebujuce pomoc. Navyše sú zoo lepšie vybavené a pravdepodobne sa sústreďujú na chov väčších druhov, ktorými je možné sa lepšie prezentovať pred verejnosťou, zatiaľ čo súkromní chovatelia majú tendenciu sa špecializovať na menšie druhy vtákov.

Výskum života a zvykov voľne žijúcej populácie amadín Gouldovej prebieha. Zvlášť je potrebné vedieť, prečo sú tak veľké straty mláďat počas obdobia dažďov a aká je dynamika vo fáze sťahovania sa vtákov v období sucha.

Pri čítaní správ doktorky Sarah Pryke na Facebook - u si uvedomíme, že amadiny Gouldovej majú problémy v každej fáze svojho životného cyklu a všetky majú bezpochyby vplyv na zhoršujúce sa počty jedincov v prírode. Avšak najvýznamnejším problémom je vplyv stanovišťa prirodzeného prostredia.

Prirodzené prostredie amadín Gouldovej je ohrozené výraznými zmenami pôsobením pasením dobytkom, vplyvom poľnohospodárstva, ťažobného priemyslu. Najväčšou hrozbou zo všetkých sú však každoročné nekontrolované požiare, ktoré zachvátia krajinu rok čo rok. To je relatívne nový jav, ktorý sa vyskytol od čias európskeho

osídľovania a ktorý dramaticky mení rastlinné zloženie krajiny. Pri každej zmene biotopu sú víťazi a porazení. Vegetácia, ktorá ťaží z každoročných lesných požiarov, sa rozrastá, zatiaľ čo rastliny, ktoré nemôžu prekonať tento režim, ubúdajú. To má zase vplyv na stavy hmyzu a živočíchov, ktoré majú rastliny ako zdroj výživy a

samozrejme teda hrubo zasahujú priamo do potravinového reťazca.

V prípade amadín Gouldovej - tieto zmeny biotopu, spolu s účinkami preferovaného pasenia dobytkom - možno nevyrastie dostatok tráv v štádiu obsahujúcom semená pre obdobie dažďov a možno preto je faktorom, ktorý má negatívny vplyv na

prežívanie juvenilných jedincov. Avšak najväčší známy vplyv požiarov je na výrazné

zníženie počtu prírodných dutín vhodných pre hniezdenie. Vedci zistili, že trvá až deväť rokov kým sa stromy stanú imúnne voči zničujúcim požiarom. Na druhej strane staré stromy, ktoré majú dutiny vhodné na hniezdenie sú opäť náchylnejšie k zničeniu ohňom.

Tento nedostatok vhodných hniezdných dutín má vážny dopad na počet amadín Gouldovej, navyše v kombinácii s účinkom potenciálneho navýšenia hniezdných predátorov, zvýšeným podielom hniezdného parazitizmu, spolu s konkurentmi na vhodné „hniezdiská“, napríklad pásovníkov dlhochvostých. Veľkým problémom je, že aj keď budeme schopní ovplyvňovať široko rozšírené zapaľovania vegetácie, čo trvá asi 70 až 90 rokov a stromy vytvoria vhodné hniezdné dutiny, čo ale znamená, že ak alternatívne hniezdiská nebudú

pripravená, úpadok amadín Gouldovej bude pokračovať aj v nadchádzajúcich desaťročiach.

V malom meradle sa experimentovalo, či amadiny Gouldovej prijímajú umelé hniezda. Po niekoľkých prototypoch a mnohých pokusoch a omyloch sme vymysleli hniezdo, ktoré k nášmu potešeniu amadiny Gouldovej prijali. Je

dokonca možné povedať, že túto dutinu uprednostňujú pred prírodnou alternatívou! Navyše, odchov v našich umelých hniezdných búdkach vykazuje lepšie výsledky ako v prírodných, pretože sme ich umiestnením minimalizovali pôsobenie predátorov i hniezdných parazitov.

Viac ako 1000 búdok bolo teraz inštalovaných v rade vhodných experimentálnych lokalitách. To prakticky vylúčilo konkurenciu zo strany pásovnikov dlhochvostých a viedlo k približne 400% nárastu hniezdiacich párov amadín Gouldovej. Tieto experimenty znamenajú, že teraz kráčaťe správnym smerom k realizácii nášho záchranného programu.

Je ekologickým pravidlom, že úbytok 90% biotopov má za následok úbytok 50% pôvodných druhov.

To znamená, že tempo prebudovania pôdy pre poľnohospodárstvo, bane, bývanie, atď. je príčinou úbytku biotopu amadín Gouldovej.

Snážiť sa stáť v ceste hospodárskeho pokroku je zbytočné, ale prečo nemôže hospodársky rozvoj ísť v súlade s prírodou, miesto proti nej? Za týmto účelom naši vedci spolupracujú na viacerých projektoch, okrem iného i na veľkom zavlažovacom projekte na rieke Ord. Skôr než sa lokality začnú pôsobením priemyslu meniť, najprv sa ekologicky mapujú a potom prebieha diskusia o tom, ako najlepšie pretvárať krajinu za súčasnej ochrany pôvodnej prírody.

Takže napríklad návrh je najskôr vybudovať náhradné napájadlo skôr ako sa odstráni to pôvodné. Ak sú zničené hniezdne príležitosti, nahradíme ich umelými na miestnych vhodných lokalitách. Ak je pozemok schválený pre poľnohospodárstvo, je na tejto lokalite určený široký chránený pás vegetácie.

Výsledky tohto experimentu budú monitorované a postupy priebežne monitorované.

V priebehu času budeme presne vedieť, aký vplyv má zmena stanovišťa na amadiny Gouldovej a do akej miery naše nápravné činnosti situáciu zlepšujú.

Tak čo do budúcnosti?

Dúfam, že sme dostatočne preukázali, že chov a reintrodukcia amadín Gouldovej, ktoré nebudú rešpektovať ich potreby, nebude fungovať. A to bez ohľadu na problémy spojené so snahou naučiť ich, ako nájsť vodu v období sucha alebo rozpoznať predátorov, atď., atď.

Či tieto programy ochrany pracujú dobre sa preukáže tým, že odchytené, divoké druhy sú premiestnené do vhodného biotopu. Ide často o ostrovy alebo vyhradené územie, kde sú odstránení voľne žijúci predátori a prírodné prostredie je obnovené. Tak napríklad Program na záchranu Majny Rothchildovej nedokázal úspešne pracovať na pevnine Bali, ale malý počet bol premiestnený na vhodné miesto bez predátorov na pobrežnom ostrove, kde sa populácia teraz zvýšila na 130 vtákov.

STGF (Fond na záchranu amadín Gouldovej) nemá zďaleka toľko prostriedkov, aby sa pokúsil o niečo také, ale podľa našich súčasných poznatkov by sa mohlo zdať, že možno tá najväčšia vec, ktorá brzdí oživenie populácie je nedostatok hniezdných dutín. Určite sme preukázali, že tam, kde sú vyvesené umelé hniezda, sme vyvolali miestnu populačnú explóziu. Takže v súčasnej dobe je prvoradé v prvej časti nášho programu obnovy rozšíriť okruh našich

súčasných známych populácií, pomocou inštalácie búdok v nových, príľahlých a vhodných lokalitách.

Vypozorovali sme ostrovčeky populácií amadín Gouldovej v oblasti severných saván, takže ak môžeme rozšíriť tieto izolované populácie smerom k sebe, nakoniec by sme ich mohli potenciálne spojiť.

A to je ďalší spôsob, ako chovateľstvo môže pomôcť. Môžeme umiestniť nové búbky tak rýchlo, ako rýchlo môžeme túto činnosť financovať, Mmmmm, \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$, prosím!

A tiež potrebujeme veľa dobrovoľníkov, aby prišli a pomohli nám s každoročným sčítaním našej populácie okolo Wyndhamu. Robíme to v prvom týždni v septembri každý rok. Rezervovať miesto si môžete kontaktovaním Davida Myersa. Nielenže budete pomáhať s dobrou vecou, ale budete mať aj veľa zábavy a navštívite jednu z najkrajších, skutočne divokých prírodných oblastí na svete.

Samozrejme sa snažíme robiť, čo je v našich silách pri riešení problémov s požiarmi.

Získanie všetkých vlastníkov pozemkov, zúčastnených subjektov a organizácií, ktoré majú svoju vlastnú agendu, aby pracovali spoločne, je obrovská a ťažká úloha, ktorá, vo všetkej počestnosti, pravdepodobne nebude dosiahnutá, bez zapojenia federálnej vlády.

Avšak v niektorých prípadoch dosahujeme malý pokrok tým, že pracujeme s miestnymi úradmi, majiteľmi pozemkov a miestnymi spolkami ochrany prírody a ekológie v našich výskumných oblastiach.

Ďalej sa snažíme publikovať naše problémy a dostať ich do záujmu federálnej vlády. Odhaduje sa, že 8% produkcie oxidu uhličitého v Austrálii je vytvorený divoko vzniknutými požiarimi! Človek by si myslel, že by mal byť veľký záujem!

A pre našich zahraničných podporovateľov, hovoríme o oblasti, o veľkosti polovice Európy, ktorá je zničená v plameňoch každý rok. Problém je, že Austrália je tak veľká a územie obývané amadinami Gouldovej tak odľahlé, že to nikto neoznami a nerieši.

Na záver by sme chceli srdečne poďakovať naším sponzorom, darcom a dobrovoľníkom, vďaka ktorých úsiliu a peniazom môžeme tento program realizovať.

A tým z vás, ktorí uvažujete o poskytnutí daru prehlasujem, že vaše peniaze využijeme veľmi starostlivo, takže každý dolár sa počíta. Sme určite pre nové vymedzenie chápania významu "žiť s reťazou na nohe"!

Pre viac informácií navštívte www.savethegouldian.org/

Preklad: Richard Svoboda

Slovenský preklad pre potreby stránky gouldianfinches.eu: Marek Buranský

Foto osobne poskytol: p. Mike Fidler

Týmto apalujem na všetkých chovateľov, ktorým záleží na udržaní a rozvoji divožijúcej populácie amdín Gouldovej, aby finančnými darmi prispeli na jej záchranu. Prispieť môžete do rôznych programov, napríklad do programu na poskytnutie náhradných hniezdnych dutín – búdok, ale i ďalších.

Informácie o programoch, ktorým sa venuje STGF:

<http://savethegouldian.org/Wheredoesyourmoneygo.html>

<http://savethegouldian.org/Donations.html>

Pre ďalšie informácie a zaslanie sponzorských darov kontaktujte Davida Myersa

email: dmyers28@hotmail.com

mobilný tel: 0061-410 422386